

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z HISTORII W SZKOLE PODSTAWOWEJ W JARANTOWICACH W KLASACH IV - VIII

Przedmiotowy system oceniania został opracowany na podstawie:

1. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych.
2. Rozporządzenia MEN z 14 lutego 2017 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.
3. Podstawy programowej z historii dla szkoły podstawowej
4. WSO Szkoły Podstawowej w Jarantowicach

ZASADY OCENIANIA

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz o sposobie i zasadach oceniania.
2. Sprawdziany, testy i prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien pisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem.
3. Za prace klasowe z historii uważane są sprawdziany podsumowujące działy, różnego rodzaju dłuższe testy - zapowiadane z 1 - tygodniowym wyprzedzeniem.
4. Raz w semestrze uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji, nie podając przyczyny. Nie dotyczy to lekcji, na których nauczyciel zaplanował sprawdzian.
5. W przypadku otrzymania z pracy kontrolnej oceny niedostatecznej, uczeń ma prawo do jej poprawy przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.

KONTROLA I OCENA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW.

Kontroli i ocenie podlegają prace pisemne, wypowiedzi ustne, prace praktyczne.

Pisemne:

- a) odpowiedź na pytania
- b) rozwiązywanie wskazanych zadań, wykonywanie ćwiczeń
- c) testy, sprawdziany diagnostyczne

Ustne:

- a) kilkudzaniowa wypowiedź
- b) udział w dyskusji
- c) prezentacja pracy własnej i grupy

Praktyczne:

- a) wytwory pracy uczniów: np. teczki tematyczne
- b) gromadzenie i segregowanie materiałów, opisywanie pamiątek regionalnych
- c) posługiwanie się mapą, słownikiem, tekstem źródłowym
- d) współpraca w grupie
- e) samokształcenie, udział w konkursach

Przedmiotem oceny są:

- a) wiedza
- b) umiejętności
- c) postawa – aktywność

Formy kontroli osiągnięć uczniów

1. Odpytywanie bieżące na lekcji - dłuższa wypowiedź ustna co najmniej 2 x w semestrze
2. Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń i zadań pisemnych - według uznania nauczyciela.
3. Prace kontrolne – po każdym dziale. Nauczyciel każdorazowo podaje uczniom zakres materiału, który obejmuje praca kontrolna. Nauczyciel sprawdza i ocenia prace uczniów w terminie nie przekraczającym 2 tygodnie od daty pisania sprawdzianu.
4. Kartkówki - z bieżącego materiału - według uznania nauczyciela.
5. Ocena zeszytu przedmiotowego - przynajmniej raz w semestrze.

SKALA I SPOSÓB FORMUŁOWANIA BIEŻĄCYCH OCEN

Oceny bieżące ustala się w stopniach, według następującej skali:

- 1) celujący: 6
- 2) bardzo dobry z plusem: 5+
- 3) bardzo dobry: 5
- 4) dobry z plusem: 4+
- 5) dobry: 4
- 6) dostateczny z plusem: 3+
- 7) dostateczny: 3
- 8) dopuszczający z plusem: 2+
- 9) dopuszczający
- 10) niedostateczny z plusem: 1+
- 11) niedostateczny: 1

Każda pisemna forma sprawdzania osiągnięć edukacyjnych jest opatrzona punktacją. Stosuje się następujące progi:

Liczba procentowa zdobytych punktów	Stopień szkolny
0–34%	niedostateczny
35%	niedostateczny +

40%	dopuszczający
45%	dopuszczający +
50%	dostateczny
70%	dostateczny +
75%	dobry
85%	dobry +
90%	bardzo dobry
95%	bardzo dobry +
100%	celujący

SPOSOBY DOKUMENTOWANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1) Osiągnięcia uczniów odnotowuje się w Dzienniku Librus i zeszyte przedmiotowym

2) Oceny wpisywane w następujących rubrykach:

- wypowiedzi ustne
- prace kontrolne, testy, sprawdziany, kartkówki
- prace pisemne, zadania domowe

- zeszyt przedmiotowy
- praca z mapą i tekstem źródłowym
- projekty, konkursy

Kryteria oceniania osiągnięć uczniów

Program „Wczoraj i dziś” proponuje kryteria ogólne określające wiadomości i umiejętności, które uczeń powinien opanować podczas trzyletniego cyklu nauki historii i społeczeństwa. Nauczyciel może dostosować podane wymagania do możliwości uczniów w danej klasie. Aby uzyskać ocenę:

- **dopuszczającą** – uczeń powinien wykazać się znajomością elementarnej wiedzy, wyjaśniać z pomocą nauczyciela znaczenie podstawowych terminów historycznych, dokonywać opisów przeszłości i porównywać ją z teraźniejszością na podstawie materiałów ilustracyjnych;
- **dostateczną** – uczeń powinien posiadać podstawową wiedzę faktograficzną, czytać teksty ze zrozumieniem, dostrzegać związki teraźniejszości z przeszłością, opanować najprostsze umiejętności przedmiotowe, takie jak: dokonywanie oceny zdarzenia, opis, porównanie, określanie, w którym wieku doszło do danego zdarzenia, porządkowanie wydarzeń w kolejności chronologicznej, odczytywanie daty wydarzenia z osi czasu;
- **dobrą** – uczeń powinien opanować wiedzę faktograficzną na poziomie ponadpodstawowym, wykazywać się aktywnością na lekcjach, wyrażać własną opinię, dostrzegać ciągłość rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego, integrować wiedzę uzyskaną z różnych źródeł, samodzielnie poszukiwać informacji o swoim regionie i rodzinnej miejscowości, umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel;
- **bardzo dobrą** – uczeń musi wykazać się nie tylko dużą wiedzą, lecz także zrozumieniem procesów historycznych; powinien również samodzielnie wyciągać wnioski, ujmować treści historyczne w związku przyczynowo-skutkowe, krytycznie odnosić się do wydarzeń z przeszłości oraz porównywać epoki i okresy;
- **celującą** – uczeń powinien samodzielnie rozwijać swoje zainteresowania i wykazywać się wiedzą ponadprogramową, uczestniczyć w pracach przedmiotowych kółek zainteresowań, łączyć i wykorzystywać wiadomości z różnych dziedzin, brać udział w konkursach przedmiotowych.

Wczoraj i dziś kl. 8 EDYCJA 2021–2023

Rozkład materiału i wymagania na oceny do historii dla klasy 8 szkoły podstawowej

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo	Ocena celująca
--------------	--------------------	----------------	---------------------	-------------------	-------------	--------------	----------------

		podstawy programowej	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	dobra Uczeń:	Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	1. Przygotowania Niemiec do wojny 2. Polski plan obrony 3. Wybuch II wojny światowej 4. Wojna obronna w 1939 r. 5. Napaść sowiecka 6. Ewakuacja polskich władz 7. Bilans wojny obronnej	XXXII.1 XXXII.2 XXXII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina	– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile” – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow – wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski	– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

					<p>– przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p> <p>– wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi</p>		
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina (1939–1941)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna zimowa 2. Agresja Niemiec na Danię i Norwegię 3. Atak III Rzeszy na Francję 4. Państwo Vichy 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach 	XXXIII.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p> <p>– wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja</p> <p>– zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji</p> <p>– opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie</p>	<p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941)</p> <p>– przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941</p> <p>– przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940</p>	– opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941

<p>TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera 	<p>XXXIII.1</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Enigma – zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski” – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940) – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę nalotu na Coventry (XI 1940) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię
<p>3. Wojna III Rzeszy z ZSRS</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana 3. Bitwa o Moskwę 4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim 5. Losy jeńców sowieckich 	<p>XXXIII.1 XXXIII.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) – omawia przełomowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu – identyfikuje postać Geоргija Żukowa – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na łuku Kurskim (VII 1943) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS

			znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej		klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej	– przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich	
4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu w okupowanej Europie 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady 6. Postawy wobec Holokaustu 	XXXIII.2	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej</p>	<p>– przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów</p> <p>– omawia bilans Holokaustu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota”</p> <p>– charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</p> <p>– wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary</p> <p>– zna datę konferencji w Wannsee (I 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity</p> <p>– wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <p>– porównuje</p>	<p>– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów</p> <p>– ocenia postawy wobec Holokaustu</p>

					<p>kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu</p> <p>– wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom</p>	<p>sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</p> <p>– przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</p>	
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie Japonii i USA do wojny 4. Ofensywa japońska w Azji 	<p>XXXIII.1 XXXIII.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</p> <p>– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada</p> <p>– identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla</p>	<p>– wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p>	<p>– zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</p> <p>– przedstawia przebieg walk</p>	<p>– omawia działania wojenne na morzach i oceanach</p> <p>– ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny</p> <p>– przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach</p>

						w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji	
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie 	<p>XXXIII.1 XXXIII.3 XXXIII.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</p> <p>– zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzućenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p>	– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i>, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</p> <p>– zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa</p>	<p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

			– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana			MacArthura, Bernarda Montgomery’ego – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	1. Podział ziem polskich 2. Okupacja niemiecka 3. Terror hitlerowski 4. Okupacja sowiecka 5. Deportacje w głąb ZSRS 6. Zbrodnia katyńska	XXXIV.1 XXXIV.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB” – zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)	– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	– zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) – omawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia	– porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego

					okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją	
						– przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie	
						– przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS	
2. Władze polskie na uchodźstwie	1. Powstanie polskiego rządu na emigracji	XXXIV.2 XXXV.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska	– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski	– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)	– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej
	2. Armia Polska na Zachodzie				– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej	– wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino,	– omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej
	3. Polacy na frontach II wojny światowej		– zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)			katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)	– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich
	4. Relacje polsko-sowieckie					– identyfikuje postacie: Władysława	
	5. Armia Andersa w ZSRS						
	6. Sprawa katyńska						
	7. Śmierć generała Sikorskiego		– identyfikuje	– wyjaśnia przyczyny			

			<p>postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p>	<p>zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</p>	<p>Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)</p>	<p>Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p> <p>- omawia okoliczności</p>	<p>władz komunistycznych</p>
						<p>powstania układu Sikorski–Majski</p> <p>– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa</p> <p>– wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</p>	

TSW – Kim był kapral Wojtek?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak Wojtek został żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil 	XXXV.2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu żołd – identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtka 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy – opisuje prace, które pomagał wykonywać niedźwiedź Wojtek 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka – tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski 	
3. Polskie Państwo Podziemne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 4. Polskie Państwo Podziemne 	XXIV.4	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi – zna datę powstania AK (II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

						<p>Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj</p> <p>– wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK</p>	
TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenalem 3. Akcja „Główki” 	XXXIV.4	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw</p> <p>– zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)</p>	<p>– przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere</p> <p>– podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem</p> <p>– przedstawia metody działania Kedywu</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki”</p> <p>– zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942)</p> <p>– identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”</p>	<p>– omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutschere</p> <p>– wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem</p> <p>– ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem</p>

4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	<ol style="list-style-type: none"> 4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec Holokaustu 8. Rzeź wołyńska 	XXXIV.1 XXXIV.2 XXXIV.3	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska</p> <p>– zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego</p> <p>– wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego</p>	<p>– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery</p> <p>– omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich</p> <p>– charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy</p> <p>– opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu</p> <p>– opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim</p>	<p>– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów</p>
5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akcja „Burza” i jej przebieg 2. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 3. Wybuch powstania warszawskiego 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania 	XXXIV.5	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuć</p> <p>– zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”</p> <p>– przedstawia założenia planu „Burza”</p>	<p>– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama”</p> <p>– zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944)</p> <p>– omawia</p>	<p>– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich</p> <p>– omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego</p> <p>– ocenia decyzję</p>

						<p>okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</p> <p>– charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</p>	<p>władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną</p> <p>– ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego</p>
6. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>XXXV.3 XXXVII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</p> <p>– zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</p> <p>– identyfikuje postaci: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski</p>	<p>– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</p> <p>– omawia okoliczności i skutki powstania TRJN</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</p> <p>– identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</p> <p>– przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od</p>	<p>– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej</p>

						ZSRS po wojnie – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego	
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie i procesy norymberskie 3. Powstanie ONZ 4. Ekspansja komunizmu w Europie 5. Zimna wojna i doktryna Trumana 6. Kryzys berliński 7. Powstanie dwóch państw niemieckich 8. Powstanie NATO	XXXIII.4 XXXVI.1 XXXVI.2 XXXVI.3 XXXVI.4 XXXVI.7	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni	– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961) – przedstawia bilans	– identyfikuje postacie: George’a Marshalla – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich – wskazuje okoliczności powstania NATO	– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty:	– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie – ocenia znaczenie powstania ONZ – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec

				<p>II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń</p> <p>– wyjaśnia, czym była zimna wojna</p>		<p>podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949)</p> <p>– przedstawia polityczne skutki II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego</p>	
TSW – Mur berliński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 4. Upadek muru 	XXXVI.7	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński</p> <p>– zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990)</p>	<p>– identyfikuje postać Helmuta Kohla</p> <p>– wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego</p>	<p>– omawia okoliczności upadku muru berlińskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa</p>

						<ul style="list-style-type: none"> – zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – opisuje, jak budowano mur berliński 	<p>opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego</p> <p>– ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana</p>
2. Za żelazną kurtyną	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie węgierskie w 1956 r. 6. Polityka odprężenia 	<p>XXXVI.4 XXXVI.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski – zna datę śmierci J. Stalina (1953) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie – zna datę powstania węgierskiego (X 1956) – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956) – identyfikuje postać Imre Nagya – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa – wymienia przejawy odprężenia

					powstania i znaczenie Układu Warszawskiego	i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.	w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960
3. Rozpad systemu kolonialnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii i Pakistanu 7. Upadek kolonializmu w Afryce 8. Kraje Trzeciego Świata 	XXXVI.6 XXXVI.9	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki</p> <p>– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)</p> <p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego</p> <p>– wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan</p> <p>– przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji</p>	<p>– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</p>	<p>– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje</p>	<p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p> <p>– opisuje proces dekolonizacji Indochin</p> <p>– charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p>

						<p>komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</p> <p>– opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga</p> <p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p> <p>– przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p>	<p>– omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny</p> <p>– ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii</p>
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa Izrael 2. Kryzys sueski 3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 4. Konflikt palestyński pod koniec XX w. 	XXXVI.8	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979),</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p>	<p>– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom</p>	<p>– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu</p> <p>– ocenia rolę mocarstw światowych</p>

	<p>5. Rewolucja islamska w Iranie</p> <p>6. I wojna w Zatoce Perskiej</p>		<p>I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p>	<p>Palestyny (OWP)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego</p> <p>– wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</p>	<p>– wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p>	<p>Kippur (1973), porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Saddama Husajna</p> <p>– omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości</p> <p>– opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego</p> <p>– omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</p>	<p>w konflikcie bliskowschodnim</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>
<p>5. Zimna wojna</p>	<p>1. Rywalizacja Wschód–Zachód</p> <p>2. Kryzys kubański</p>	<p>XXXVI.5</p> <p>XXXVI.7</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys</p>	<p>– zna daty: umieszczenia</p>	<p>– identyfikuje postacie: Dwighta</p>	<p>– omawia wpływy ZSRS na świecie</p>

i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 3. Wojna w Wietnamie 4. Rywalizacja w kosmosie 5. Rządy Breżniewa 6. Praska Wiosna 1968 r. 		<p>zbrojeń, odprężenie</p> <p>– identyfikuje postaci: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy’ego, Leonida Breżniewa</p>	<p>kubański, Praska Wiosna</p> <p>– zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</p>	<p>pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego</p> <p>– omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka, Pol Pota</p> <p>– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. I 70. XX w.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie</p> <p>– wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</p>	i ocenia ich polityczne konsekwencje
6. Droga ku wspólnej Europie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokratyzacja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Powstanie EWG i Euratomu 	XXXVI.12	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro</p> <p>– zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG),</p>	<p>– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985)</p> <p>– identyfikuje postaci: Konrada</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska,</p>	<p>– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG</p> <p>– omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy</p>

	5. Powstanie Unii Europejskiej		(1992) – podaje przyczyny integracji europejskiej – identyfikuje postać Roberta Schumana	Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)	Adenauera, Alcida de Gasperiego – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej	Beneluks, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej	i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej
7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studencki 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II	XXXVI.13	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa	– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI	– zna datę buntów studenckich we Francji (1968) – przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej	– przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA	– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych – wymienia przejawy

					skutki	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II – prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie rasowe – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. 	<p>terroryzmu politycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej							
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 	<p>XXXIII.5 XXXVII.1 XXXVII.2</p>	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemia Odzyskana, przesiedlenia ludności, Polska	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania kształtowania polskiej granicy	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę żołnierzy wyklętych – ocenia postawy Polaków wobec

	<p>4. Sfałszowane wybory w 1947 r.</p> <p>5. Podziemie antykomunistyczne</p> <p>6. Przemiany gospodarcze</p>		<p>Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci)</p>	<p>rolna, nacjonalizacja przemysłu</p> <p>– zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)</p> <p>– identyfikuje postaci: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p>	<p>prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel</p> <p>– identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej</p> <p>– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</p>	<p>państwowej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego</p> <p>– przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego</p> <p>– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– przytacza metody terroru stosowane przez komunistów</p>	<p>nowego reżimu</p> <p>– podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</p> <p>– omawia przebieg odbudowy Warszawy</p> <p>– określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu</p>
<p>TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemie Odzyskane?</p>	<p>1. Przejmowanie kontroli</p> <p>2. Napływ osadników</p> <p>3. Zagospodarowywa</p>	<p>XXXVII.1</p> <p>XXXVIII.1</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo</p> <p>– zna daty: początku</p>	<p>– omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez</p>	<p>– omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane</p> <p>– przedstawia</p>	<p>– wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych</p>	<p>– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych</p>

	nie Ziem Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i>		napływu osadników na Ziemię Odzyskaną (1945), akcji „Wisła” (1947)	Polaków – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach	
2. Polska w czasach stalinizmu	1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne 3. Próba kolektywizacji rolnictwa 4. Okres stalinizmu w Polsce (1948–1956) 5. Socrealizm 6. Konstytucja stalinowska 1952 r.	XXXVIII.1 XXXVIII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952) – podaje założenia	– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955) – wyjaśnia znaczenie terminów: „wyścig pracy”, przodownik pracy, kułak – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski	– przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – omawia cele propagandy	– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

	7. Walka z Kościołem katolickim		Gospodarstwa Rolne – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta	planu sześcioletniego	w okresie stalinowskim – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	komunistycznej w czasach stalinizmu – przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r. – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła	
3. Czasy Gomułki (1956–1970)	1. PRL po śmierci Stalina 2. Poznański Czerwiec 3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja 4. Spór z Kościołem 5. Marzec 1968 r. 6. Grudzień 1970 r.	XXXVIII.3 XXXIX.1 XXXIX.2 XXXIX.3 XXXIX.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski – zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r. – zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970) – charakteryzuje okres rządów	– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce – przedstawia przebieg obchodów milenijnych	– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965) – identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego – omawia proces odwilży – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz	– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL – wymienia

			– prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy	W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL		z Kościołem katolickim – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i> , Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.	przedstawicieli polskiej szkoły filmowej – opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
4. Polska w czasach Gierka	1. „Druga Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda sukcesu 5. Nowelizacja konstytucji	XXXIX.2 XXXIX.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu – identyfikuje postać Edwarda Gierka – przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków	– wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – opisuje życie codzienne w czasach PRL	– zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa	– ocenia okres rządów E. Gierka

			za rządów E. Gierka		– wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków	
Rozdział V: Upadek komunizmu							
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	1. Czerwiec 1976 r. 2. Powstanie opozycji antykomunistycznej 3. Rozwój opozycji 4. Papież Polak	XXXIX.4 XXXIX.5 XXXIX.6	– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR) – identyfikuje	– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r. – zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976),	– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ)	– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały

			postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia	powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)	– określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.	ugrupowania opozycyjne
2. Powstanie „Solidarności”	1. Strajki sierpniowe w 1980 r. 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. Na drodze do konfrontacji	XXXIX.7 XXXIX.8	– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność” – zna datę strajków sierpniowych (VIII)	– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe – przedstawia przyczyny i skutki	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności” – omawia przebieg	– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981) – identyfikuje postacie: Bogdana	– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją

			<p>1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz</p>	<p>strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>wydarzeń sierpniowych</p>	<p>Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy</p> <p>– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”</p> <p>– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	
<p>3. Stan wojenny w Polsce</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Internowanie opozycjonistów 3. Reakcja społeczeństwa 4. Ostatnie lata PRL 	<p>XL.1 XL.2</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie</p> <p>– zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha</p>	<p>– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce</p>	<p>– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</p> <p>– przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</p>	<p>– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego</p>

			Wałęsy, Jerzego Popiełuszki			<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	
TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole 	XL.2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Krzysztofa Skiby – zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – wyjaśnia, jak 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu

						władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole	
4. Rozpad bloku wschodniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów 5. Rozpad ZSRS 	<p>XXXVI.10 XXXVI.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów</p> <p>– identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>perestrojka, głasnost</i></p> <p>– zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa</p> <p>– identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa</p> <p>– przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</p> <p>– wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</p>	<p>– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</p> <p>– charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej</p> <p>– charakteryzuje</p>	<p>– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej – przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego</p> <p>– wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne</p>

						<p>wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego</p> <p>– omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</p>	
5. Początek III Rzeczypospolitej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory czerwcowe w 1989 r. 3. „Wasz prezydent, nasz premier” 4. Budowa III Rzeczypospolitej 	XL.3 XLI.1	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe</p> <p>– zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego,</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</p> <p>– zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</p>	<p>– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki</p> <p>– zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka</p>	– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce

			Tadeusza Mazowieckiego			Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego	
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
1. Europa po rozpadzie ZSRS	1. Europa na przełomie XX i XXI w. 2. Powrót mocarstwowych ambicji Rosji 3. Kraje postsowieckie 4. Wojna w byłej Jugosławii 5. Masakra w Srebrenicy	XXXVI.10 XXXVI.11	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Władimira Putina	– zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992) – przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO	– charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji – wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii	– zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu	– omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji – ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa

						<p>(2013–2014)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie</p>	
TSW – Terroryzm czeczeński	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę 	XXXVI.10	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm</p> <p>– zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004)</p>	– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego	– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	<p>– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)</p>	<p>– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego</p> <p>– omawia skutki społeczne i polityczne zamachów</p>

						<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Szamila Basajewa – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biestanie – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom ceczeńskim 	bojowników ceczeńskich
2. Konflikty na świecie po 1989 r.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt palestyńsko-izraelski 5. Wojna z terroryzmem 	<p>XXXVI.8 XXXVI.9</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida – zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie – wyjaśnia przyczyny i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata

			– identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna	skutki	wojny z terroryzmem po 2001 r.	Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku	– wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce
3. Polska w latach 90. XX w.	1. Reformy gospodarcze 2. Społeczne koszty przemian ustrojowych 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 6. Plan Balcerowicza i jego skutki	XLI.1 XLI.2 XLI.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni	– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza	– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze” – zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999) – identyfikuje	– ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r. – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.

			Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego	demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej		postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego	
4. Polska w NATO i UE	1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do	XLII.1 XLII.2 XLII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska	– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki	– wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia	– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka	– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE – opisuje udział

	<p>4. UE Polskie społeczeństwo wobec Unii</p> <p>5. Polska w walce z terroryzmem</p>		<p>– zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</p>	<p>przystąpienia Polski do NATO i UE</p> <p>– omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</p>	<p>postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</p>	<p>– zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)</p> <p>– określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej</p> <p>– wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</p>	<p>Polski w wojnie z terroryzmem</p> <p>– wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO</p>
<p>5. Wyzwania współczesnego świata</p>	<p>1. Globalizacja</p> <p>2. Rewolucja informacyjna</p> <p>3. Kultura masowa i amerykańizacja</p> <p>4. Problemy demograficzne</p> <p>5. Problem migracji</p> <p>6. Przystępczość zorganizowana i terroryzm</p> <p>7. Zagrożenia ekologiczne</p>	<p>XXXVI.13</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykańizacja, kultura masowa</p>	<p>– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji</p> <p>– wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja</p> <p>– opisuje przejawy globalizacji we współczesnym</p>	<p>– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej</p> <p>– opisuje zjawisko amerykańizacji</p> <p>– prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa, efekt cieplarniany, arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto</p> <p>– określa przyczyny</p>	<p>– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych</p> <p>– ocenia skutki amerykańizacji kultury na świecie</p> <p>– omawia zjawisko terroryzmu</p>

				świecie	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> islamskiego – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata
--	--	--	--	---------	---	--	--

						zagrożenia społeczne współczesnego świata	
--	--	--	--	--	--	---	--